

การศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความสำเร็จด้านการเงิน ของสหกรณ์ออมทรัพย์

A STUDY OF THE INVARIANCE ANALYSIS OF SAVINGS COOPERATIVES IN CAUSAL MODEL OF FINANCIAL SUCCESS

รณกร สุภจินต์^{1*} และพิมพ์ชนก สังข์แก้ว²

Ronnakorn Suphachin^{1*} and Phimchanok Sangkaew²

^{1,2}สาขาเศรษฐศาสตร์ดิจิทัลและการสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

^{1,2}Digital Economics and Cooperatives, Faculty of Economics, Maejo University

Received: October 7, 2024 / Revised: January 22, 2025 / Accepted: February 11, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยด้านการบริหารจัดการฝ่ายบัญชี คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ คุณภาพรายงานทางการเงิน และความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ จำแนกตามขนาดของสหกรณ์ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ หัวหน้าฝ่ายบัญชีหรือเทียบเท่าของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยจำนวน 220 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และใช้การวิเคราะห์กลุ่มพหุในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า มีความไม่แปรเปลี่ยนทั้งรูปแบบโมเดลและพารามิเตอร์ในโมเดลที่มีขนาดต่างกัน ดังนั้นสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางเพื่อใช้ประโยชน์จากการบริหารจัดการฝ่ายบัญชี คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ และคุณภาพรายงานทางการเงินในการปรับปรุงความสำเร็จด้านการเงินให้มีระดับประสิทธิผลที่สูงขึ้น

คำสำคัญ: ความไม่แปรเปลี่ยน ความสำเร็จด้านการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์

*Corresponding Author

E-mail: Wirachaisu@hotmail.com

Abstract

The objective of this research was to examine the invariance of the causal relationship model among factors of accounting management, information system features, information system transparency, financial reports quality, and financial success of savings cooperatives as classified by cooperative size. A total of 220 samples were selected from chief accountants or equivalent positions of savings cooperatives in Thailand using the stratified random sampling method. Multi-group analysis was used to analyze the data. The results of this research showed that it had invariant either in its structure or its parameter in the model with different cooperative sizes. Thus, savings cooperatives in Thailand can use the result of this research as guidelines for utilization of accounting management, information system features, information system transparency, and financial reports quality in improving their financial success to the higher effectiveness level.

Keywords: Invariance, Financial Success, Savings Cooperatives

บทนำ

ระบบสหกรณ์เป็นแนวคิดทางเศรษฐกิจที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลว่าเป็นระบบเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับทุกประเทศไม่ว่าประเทศนั้นจะมีระบบเศรษฐกิจและการปกครองแบบใด เพราะสหกรณ์สามารถแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมได้เป็นอย่างดี (Sulong และ Laehim, 2018) สำหรับประเภทของสหกรณ์ออมทรัพย์มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้าน การออมหุ้นและให้กู้ยืมระหว่างสมาชิกในอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าสถาบันการเงิน ปัจจุบันได้มีการแบ่งประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นขนาดเล็กและขนาดใหญ่เพื่อกำกับดูแลการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่มากกว่าเป็นพิเศษเนื่องจากมีความเสี่ยงที่อาจจะเกิดความทุจริตและฉ้อฉลได้ง่ายกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดเล็ก (Ministry of Agriculture and Cooperatives, 2021) ประเทศไทยมีสหกรณ์ออมทรัพย์ (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์) ทั้งสิ้น 1,354 แห่ง สมาชิก 3.44 ล้านคน และมีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 3.3 ล้านล้านบาท ประมวลผลข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 (Cooperative Auditing

Department [CAD], 2024) การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับระบบการเงินทั้งระบบจึงทำให้การดำเนินงานของสหกรณ์เป็นการสร้างความเสี่ยงต่อระบบสหกรณ์และระบบการเงินโดยรวม สำหรับการวัดผลการความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์จึงถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการวางแผนบริหารจัดการสหกรณ์ให้มีการเติบโตและยั่งยืน (Cooperative Promotion Department [CPD], 2022) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 การกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ต้องได้รับการกำกับดูแลจากหลายหน่วยงาน ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และกรมส่งเสริมสหกรณ์ เนื่องจากช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีการทุจริตในสหกรณ์ออมทรัพย์เพิ่มขึ้นสาเหตุหลักมาจากจุดอ่อนจากระบบการควบคุมภายใน และการบริหารจัดการฝ่ายบัญชีของสหกรณ์ (CAD, 2024)

การเปรียบเทียบของสองสิ่งว่าสิ่งไหนดีกว่ากันนั้นเราไม่สามารถเปรียบเทียบได้ถ้าของสองสิ่งนั้นไม่ได้อยู่ในหน่วยเดียวกันหรือเรื่องเดียวกัน โดยเฉพาะการวิเคราะห์ทางสถิติถ้าต้องการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าสถิติระหว่างกลุ่มตัวแปรตั้งแต่

สองกลุ่มขึ้นไป โดยเฉพาะเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผู้วิจัย หรือนักวิเคราะห์ข้อมูลจะต้องตรวจสอบว่าข้อมูล สอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นหรือไม่ สำหรับการ วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างสำหรับกรณีที่มีกลุ่ม ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่ม มีชื่อเรียกเฉพาะ ว่าการวิเคราะห์กลุ่มพหุ (Multigroup Analysis) โดยมีเงื่อนไขการแบ่งกลุ่มว่าหน่วยตัวอย่างทุกหน่วย ต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียวเป็นสถิติ เพื่อตรวจสอบว่าโมเดลกรอบความคิด (Conceptual Framework) ที่นักวิจัยสร้างขึ้นสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ของแต่ละกลุ่มหรือไม่อย่างไรถ้า มีความสอดคล้องกลมกลืน นักวิจัยจะสามารถนำ โมเดลที่ตรวจสอบแล้วมาใช้อธิบายความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรและนำข้อค้นพบไปใช้ประโยชน์ต่อไป (Soattivaran, 2018; Wiratchai, 2011) งานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับขนาดขององค์กร ตัวอย่างเช่น Suphachin et al. (2018) พบว่า ขนาดของสหกรณ์ การเกษตรมีผลต่อคุณภาพของการบริหารจัดการ สหกรณ์ขนาดใหญ่มีความสามารถในการบริหารจัดการ ทรัพยากร ควบคุมต้นทุน และทำกำไรได้ดีกว่า ขนาดสหกรณ์ขนาดเล็ก ดังนั้นองค์กรที่มีขนาดใหญ่กว่า จะมีระดับคุณภาพของคณะกรรมการสูงกว่าในการ เปิดเผยข้อมูลทางการเงินบัญชีด้วยความสมัครใจมากกว่า องค์กรขนาดเล็ก (Chobpichien, 2018)

ด้วยเหตุนี้จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ปัจจุบันสหกรณ์มีความสำคัญและขยายต่อเนื่องโดย เฉพาะอย่างยิ่งสหกรณ์ออมทรัพย์การศึกษานี้สะท้อน ปัจจัยเชิงสาเหตุความสำเร็จด้านการเงินสหกรณ์เพื่อ ที่จะสามารถใช้วางแผนและตัดสินใจสำหรับสหกรณ์ ทุกขนาดได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยจึงสนใจมุ่งศึกษา การทดสอบองค์ประกอบความไม่แปรเปลี่ยนของ โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้าน การเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดเล็กและ ขนาดใหญ่ในประเทศไทยเพื่อนำข้อค้นพบไปใช้เป็น แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมระบบสหกรณ์ ออมทรัพย์ให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความ สัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยการบริหารจัดการฝ่าย บัญชี คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ ความโปร่งใส ของข้อมูลสารสนเทศ คุณภาพรายงานการเงิน และ ความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนก ตามขนาดของสหกรณ์

ทบทวนวรรณกรรม

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหาร จัดการฝ่ายบัญชี คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ คุณภาพรายงาน การเงิน และความสำเร็จด้านการเงิน

ปัจจุบันสหกรณ์ได้ให้ความสำคัญกับการ บริหารจัดการฝ่ายบัญชี เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ส่งผล ต่อความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ ซึ่งไม่เพียง แต่สร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เอื้อต่อการ บรรลุวัตถุประสงค์ทางการเงิน แต่ยังรวมถึงการ กำกับดูแลและตรวจสอบบัญชีอย่างเป็นระบบ ซึ่งใน กรณีของสหกรณ์ในประเทศไทยนั้นกรมตรวจบัญชี สหกรณ์มีหน้าที่ในการกำกับ แนะนำ กำหนดรูปแบบ การเงินการบัญชี และเป็นผู้สอบบัญชีตามกฎหมาย ว่าด้วยสหกรณ์ (CAD, 2024) การบูรณาการระบบ สารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญในการเชื่อมโยงเทคโนโลยี และกลยุทธ์ธุรกิจเพื่อสร้างความคล่องตัวใน การดำเนินงาน มีงานวิจัยในอดีตชี้ให้เห็นว่าการวาง ระบบบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์หรือสารสนเทศทางการ บัญชีที่เชื่อมโยงกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์สมัยใหม่ ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ Damphithak และ Kocharit (2020) เสนอแนะว่าระบบสารสนเทศที่ให้ความ สำคัญคุณลักษณะด้านความง่ายต่อการใช้งาน และ สร้างระบบความปลอดภัยของมูลอย่างลงตัวมีความ น่าเชื่อถือในการใช้งานจะสามารถสร้างความเข้มแข็ง ในขององค์กรในการแข่งขันกับคู่แข่งได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นหากองค์กรมีการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศอย่าง โปร่งใสด้านกฎหมาย ระเบียบ แผนงาน กระบวนการ

และการปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมาโดยยึดหลักการว่าบุคลากรขององค์กรทุกระดับมีหน้าที่ต้องกระทำการใด ๆ อย่างชัดเจน จะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบจากทุกคนในองค์กร (Lahno & Cekerevac, 2014) การมีความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วนและชัดเจนจะเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้ผู้ใช้บริการการเงินสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการโดยปราศจากข้อสงสัยสะท้อนถึงคุณภาพรายงานการเงินและความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ (Jungsuwadee et al., 2021)

2. ความแตกต่างของปัจจัยการบริหารจัดการฝ่ายบัญชี คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ คุณภาพรายงานการเงิน และความสำเร็จด้านการเงิน

ปัจจุบันการนำขนาดของกิจการมาร่วมพิจารณาเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากขนาดของกิจการส่งผลต่อกลยุทธ์ และการดำเนินงาน องค์กรขนาดใหญ่มีความได้เปรียบในด้านการประหยัดจากขนาด (Economies of Scale) ซึ่งทำให้สามารถเจรจาต่อรองกับคู่ค้าในอัตราต้นทุนที่ต่ำกว่า และมีความสามารถในการลงทุนในเทคโนโลยีหรือวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้มากขึ้น (Penrose, 1959) ในทางกลับกันองค์กรขนาดเล็กมีความยืดหยุ่นสูงสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในตลาดได้รวดเร็วกว่าเนื่องจากโครงสร้างองค์กรที่มีความซับซ้อนน้อย (Storey, 1994) ดังนั้นความเข้าใจในขนาดของกิจการจะสามารถวางแผนและบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรม การศึกษาความแตกต่างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการเงินระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดเล็กและขนาดใหญ่เพื่อวิเคราะห์ความหลากหลายในด้านการจัดการทรัพยากร สหกรณ์ขนาดใหญ่จะมีข้อได้เปรียบในการเข้าถึงทรัพยากรทางการเงินและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนต่าง ๆ ได้อย่างมีนัยสำคัญ (Kaplan, 2021) จากงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาความ

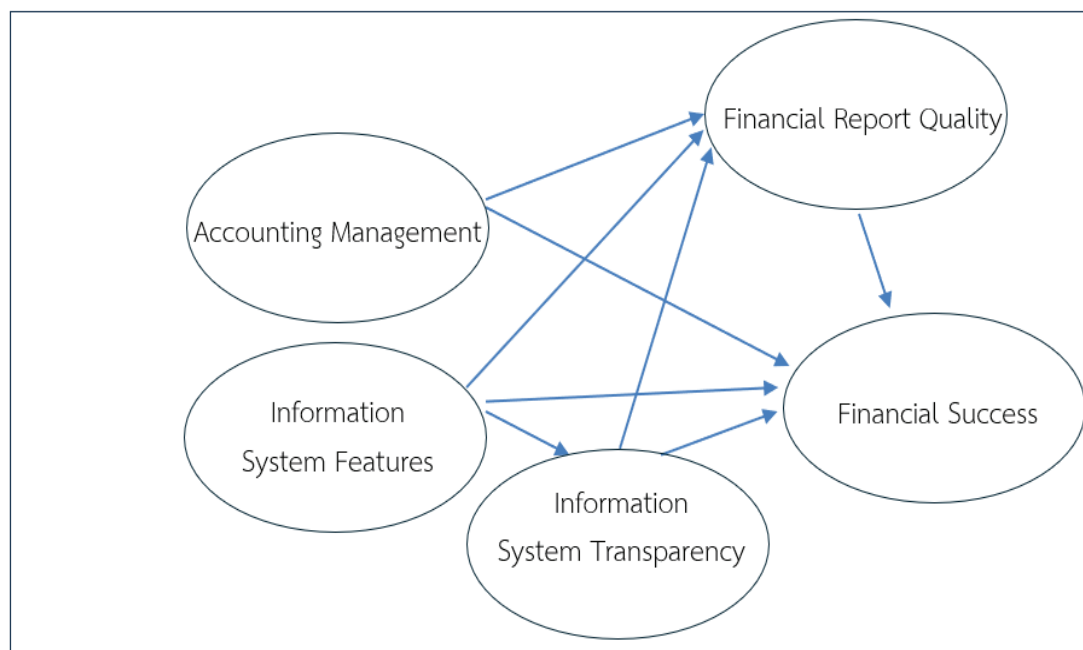
แตกต่างระหว่างขนาดองค์กร ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ Sulong และ Laehim (2015) ได้ทำการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีผลต่อการดำเนินงานระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์บริการ พบว่า มีความไม่แปรเปลี่ยนทั้งรูปแบบและพารามิเตอร์ในโมเดลและแนะนำว่าแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้ได้กับสหกรณ์ทั้งสองประเภท และงานวิจัยของ Saruno และ Penvutikul (2020) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชีและความสำเร็จด้านการเงินระหว่างธุรกิจโรงแรมขนาดเล็กและขนาดใหญ่พบว่า ทั้งรูปแบบโมเดลและพารามิเตอร์มีความแตกต่างกันระหว่างขนาดของโรงแรมขนาดเล็กและขนาดใหญ่ จากงานวิจัยข้างต้นพบว่า ประเภทและขนาดขององค์กรมีผลต่อการดำเนินงานทั้งแปรเปลี่ยนและไม่แปรเปลี่ยน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาโครงสร้างการบริหารงานที่แตกต่างกันระหว่างประเภทสหกรณ์ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ธุรกิจขนาดเล็กมักมีโครงสร้างองค์กรที่ยืดหยุ่นเอื้อต่อการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในตลาดได้อย่างรวดเร็ว การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาอิทธิพลปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จด้านการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนรูปแบบของโมเดล (Model Form) และทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของพารามิเตอร์ในโมเดล (Wiratchai, 2011)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ จำแนกตามขนาดของสหกรณ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญปัจจัยความสำคัญกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการเงิน ประกอบด้วย การบริหารจัดการฝ่ายบัญชี (Accounting Management) คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ (Information System

Features) ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ (Information System Transparency) และคุณภาพรายงานการเงิน (Financial Report Quality) ซึ่งปัจจัยเหล่านี้งานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า มีอิทธิพลต่อความสำเร็จด้านการเงิน (Financial Success) และปัจจัยขนาดของสหกรณ์อาจมีอิทธิพลต่อโมเดลเชิงสาเหตุดังกล่าว เช่น งานวิจัยของ Jungsuwadee et al.

(2021) และ Sulong และ Laehim (2018) เป็นต้น ดังนั้นเพื่อศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ระหว่างสหกรณ์ขนาดเล็กที่มีทุนดำเนินงานไม่เกิน 5,000 ล้านบาท และสหกรณ์ขนาดใหญ่ที่มีทุนดำเนินงานตั้งแต่ 5,000 ล้านบาทขึ้นไป ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิด

ที่มา ผู้วิจัยสังเคราะห์

วิธีการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ด้วยแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายบัญชีหรือเทียบเท่าของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย สำหรับตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายบัญชีหรือเทียบเท่าของสหกรณ์ออมทรัพย์ตามทะเบียนสหกรณ์จำนวน 10 ภูมิภาค แยกตามการแบ่งเขตบริหารราชการของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งใน

การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ทั้งสิ้น 18 ตัวแปร จึงต้องการตัวอย่างประมาณ 360 ชุด ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับความคิดเห็นความสำเร็จทางการเงินของสหกรณ์จำนวน 54 ข้อ แบบสอบถามเป็นมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ (5 = เห็นด้วยมากที่สุด 4 = เห็นด้วยค่อนข้างมาก 3 = เห็นด้วยปานกลาง 2 = เห็นด้วยค่อนข้างน้อย 1 = ไม่เห็นด้วยเลย) โดยข้อคำถามหรือตัวแปรสังเกตได้

ของแต่ละตัวแปรแฝงมาจากการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ เช่น Saruno และ Penvutiku (2020) และ Sulong และ Laehim (2018) ตัวแปรแฝง 5 ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ 18 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ การบริหารจัดการฝ่ายบัญชี (AM) 4 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ค่านิยมร่วม (AM1) รูปแบบการปฏิบัติงาน (AM2) กลยุทธ์การปฏิบัติงาน (AM3) และการบริหารบุคคล (AM4) คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ (ISF) 4 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ความยืดหยุ่น (ISF1) ความน่าเชื่อถือ (ISF2) ความง่าย (ISF3) และการบูรณาการ (ISF4) ตัวแปรคั่นกลาง ได้แก่ ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ (IST) 3 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ การเปิดเผย (ISF1) ความถูกต้อง (ISF2) และความชัดเจน (ISF3) และคุณภาพรายงานทางการเงิน (FRQ) 4 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ความครบถ้วน (FRQ1) ความเป็นกลาง (FRQ2) ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (FRQ3) และความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน (FRQ4) ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสำเร็จด้านการเงิน (FS) 3 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ด้านกำไร (FS1) ด้านรายได้ (FS2) และด้านต้นทุน (FS3)

ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัด (Measurement Model) โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ซึ่งควรมากกว่า 0.7 ค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability: CR) ซึ่งควรมากกว่า 0.7 และค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรแฝงที่ถูกสกัดได้ (Average Variance Extracted: AVE) ควรมากกว่า 0.5 ตามเกณฑ์ของ Hair et al. (2014)

การตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติและดัชนีตามเกณฑ์ ดังนี้ ค่าไคสแควร์ (χ^2) ไม่นัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.00 ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล (Goodness of Fit Index: GFI) มากกว่า 0.90 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยส่วนที่เหลือกำลังสองของการประมาณค่า (Roon Mean Square Error

of Approximation: RMSEA) น้อยกว่า 0.8 และค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือที่มาตรฐาน (Standard Root Means Square Residual: SRMR) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.8 (Hair et al., 2014)

การพิทักษ์สิทธิและรักษาความลับของผู้วิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ในฐานบุคลากรทางการบัญชีของสหกรณ์ ผู้วิจัยได้ยื่นขอผลการรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนมหาวิทยาลัยแม่โจ้เลขที่ MJUIRB No. HS013/67 ตามใบรับรองโครงการเลขที่ COA No. HS011/67 ลงวันที่ 29 เมษายน 2567

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างสหกรณ์ออมทรัพย์แบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) กล่าวคือ ชั้นแรก กำหนดตัวอย่างตามสัดส่วนของสหกรณ์ออมทรัพย์ตามทะเบียนทั้ง 10 ภูมิภาค ชั้นที่สอง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามทางไปรษณีย์ครั้งแรกตั้งแต่วันที่ 1-31 พฤษภาคม 2567 โดยแนบซองจดหมายติดแสตมป์ไปพร้อมกับแบบสอบถาม เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบกลับทางไปรษณีย์ภายใน 10 วันทำการ ซึ่งมีแบบสอบถามถูกตีกลับจำนวน 6 ชุด โดยผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีสหกรณ์ระดับหัวหน้างานบัญชีผู้จัดการฝ่ายบัญชี และกรรมการสหกรณ์ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบัญชีของสหกรณ์ แบบสอบถามที่สมบูรณ์ได้รับตอบกลับครั้งแรก จำนวน 113 ชุด ผู้วิจัยจึงติดตามเพิ่มเติมทางโทรศัพท์จากสหกรณ์ระยะเวลาเพิ่มอีก 2 เดือนตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2567-31 กรกฎาคม 2567 จึงได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์เพิ่มเติมอีก 107 ชุดรวมเป็น 220 ชุด หลังจากตัดแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออกทั้งสองครั้งจำนวน 11 ชุด แบ่งเป็นกลุ่มสหกรณ์ขนาดเล็กและขนาดใหญ่

เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างจากขนาดของสหกรณ์ (Netirangriwatchara et al., 2020) จำนวนกลุ่มละ 110 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 61.11 แบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุทั้งสิ้น 220 ชุด ถือได้ว่ามีความเหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์สมการโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับกันโดยทั่วไป 5:1 ของตัวแปรสังเกตได้ถือว่าเหมาะสม (Hair et al., 2014)

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสำเร็จด้านการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ระหว่างกลุ่มสหกรณ์ขนาดเล็ก (Group 1) กับกลุ่มสหกรณ์ขนาดใหญ่ (Group 2) โดยแบ่งขั้นตอนการทดสอบเป็น 2 ขั้นตอนหลัก คือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนรูปแบบของโมเดล (Model form) ซึ่งเป็นการตรวจสอบจำนวนตัวแปรในโมเดล รูปแบบลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร รูปแบบเมทริกซ์ (Matrix form) และสถานะเมทริกซ์ (Matrix model) เป็นแบบเดียวกันทุกกลุ่มหรือไม่ ซึ่งจะพิจารณาจากดัชนีความสอดคล้องของโมเดล ถ้าพบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่าประชากรทั้ง 2 กลุ่มมีรูปแบบโมเดลไม่ต่างกันก็จะทำการทดสอบในขั้นตอนที่ 2 แต่ถ้าผลการทดสอบพบว่า รูปแบบโมเดลทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกันก็จะหยุดการทดสอบในทันที หรือไม่นำไปพิจารณาต่อในขั้นตอนที่ 2 (Wiratchai, 2011)

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของพารามิเตอร์ในโมเดล ซึ่งเป็นการทดสอบค่าพารามิเตอร์ในแต่ละเมทริกซ์ว่ามีค่าเท่ากันทุกกลุ่มประชากรหรือไม่ โดยหลักการทดสอบจะเริ่ม

ทดสอบจากเมทริกซ์ที่มีความเข้มงวดน้อยที่สุดไปยังเมทริกซ์ที่มีความเข้มงวดมากที่สุด ซึ่งมีการกำหนดสมมติฐานในการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนเป็นชุดของสมมติฐานที่มีลักษณะซ้อนกันเป็นระดับลดหลั่นดังนี้ (Wiratchai, 2011) โดยปกติจะทำการทดสอบ 9 สมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐาน 1 H_0 (Form)

สมมติฐาน 2 H_0 (Λx)

สมมติฐาน 3 H_0 ($\Lambda x, \Lambda y$)

สมมติฐาน 4 H_0 ($\Lambda x, \Lambda y, \Theta \delta$)

สมมติฐาน 5 H_0 ($\Lambda x, \Lambda y, \Theta \delta, \Theta \epsilon$)

สมมติฐาน 6 H_0 ($\Lambda x, \Lambda y, \Theta \delta, \Theta \epsilon, \beta$)

สมมติฐาน 7 H_0 ($\Lambda x, \Lambda y, \Theta \delta, \Theta \epsilon, \beta, \Gamma$)

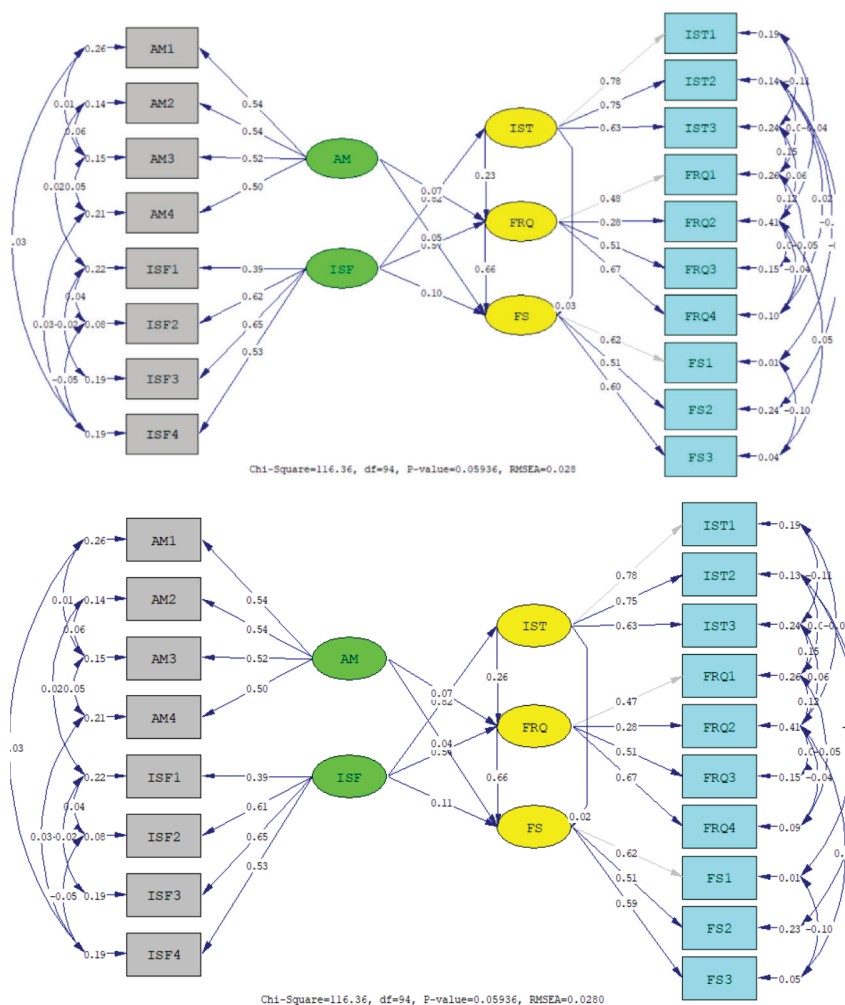
สมมติฐาน 8 H_0 ($\Lambda x, \Lambda y, \Theta \delta, \Theta \epsilon, \beta, \Gamma, \Phi$)

สมมติฐาน 9 H_0 ($\Lambda x, \Lambda y, \Theta \delta, \Theta \epsilon, \beta, \Gamma, \Phi, \Psi$)

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนรูปแบบของโมเดล (Model form) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐาน 1 การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล (Model form) ขั้นแรกผู้ทำวิจัยทำการทดสอบโมเดลตั้งต้น โดยยังไม่มีปรับปรุงหรือแก้ไขโมเดล พบว่า โมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $X^2/df = 2.62$, P-value = 0.000, RMSEA = 0.08, SRMR Group1 = 0.05, SRMR Group2 = 0.05, GFI Group1 = 0.94, GFI Group2 = 0.06, CFI = 0.99) ดังนั้น จึงทำการปรับโมเดลเพื่อให้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการปรับโมเดลดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดล (Model form) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสหกรณ์ขนาดเล็กและขนาดใหญ่

ตารางที่ 1 การประเมินความสอดคล้องรูปแบบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุหลังปรับโมเดล

ดัชนีวัดความสอดคล้อง	ค่าดัชนีในโมเดล	ระดับความสอดคล้อง
P-value (ของ χ^2/df)	0.06	ระดับดี
χ^2/df	1.24	ระดับดี
SRMR (Group1)	0.05	ระดับดี
SRMR (Group2)	0.04	ระดับดี
RMSEA	0.03	ระดับดี
NNFI	0.99	ระดับดี
CFI	0.99	ระดับดี
GFI (Group1)	0.93	ระดับดี
GFI (Group2)	0.95	ระดับดี

จากตารางที่ 1 การพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลแบ่งดัชนีในการตรวจสอบเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นการตรวจสอบ Absolute Fit Indices โดยพิจารณาดัชนี NFI, NNFI และ CFI ผลการตรวจสอบดัชนีทั้งชุดที่ 1 และชุดที่ 2 พบว่าดัชนีที่นำมาพิจารณาทั้งหมดผ่านเกณฑ์การประเมินความสอดคล้องในระดับดี ดังนั้นสรุปได้ว่า รูปแบบโมเดล (Model form) ของความสำเร็จด้านการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ระหว่างสหกรณ์ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หมายความว่า รูปแบบของโมเดลไม่แปรเปลี่ยนตามกลุ่มประชากรบ่งบอกว่าจำนวนตัวแปรในโมเดลรูปแบบลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเมทริกซ์ (Matrix Form) และสถานะเมทริกซ์ (Matrix Mode) เป็นรูปแบบเดียวกันทั้งสองกลุ่มซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยน ดังนั้นในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะทำการทดสอบในขั้นตอนที่ 2 คือ การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ในโมเดล

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของพารามิเตอร์ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ

ความสำเร็จด้านการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ระหว่างสหกรณ์ขนาดเล็กและขนาดใหญ่

การวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 2 จะทำการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของพารามิเตอร์ทั้ง 8 เมทริกซ์ตามลำดับสมมติฐานที่ได้นำเสนอไปแล้ว ซึ่งการทดสอบในแต่ละสมมติฐานจะแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย

ขั้นที่ 1 จะทำการบังคับค่าพารามิเตอร์ของคู่อันดับทั้งหมดภายในเมทริกซ์นั้น ๆ ในทุกกลุ่มประชากรให้มีค่าเท่ากัน แล้วพิจารณาผลต่างค่าไคสแควร์ ถ้าหลังการทดสอบพบว่า ค่าไคสแควร์เปลี่ยนไปจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญ ($P\text{-value} \leq 0.05$) แสดงว่าโมเดลแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มก็จะทำการยกเลิกการบังคับค่าพารามิเตอร์แล้วทำการทดสอบในขั้นที่ 2 แต่ถ้าพบว่า โมเดลไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มก็จะทำการทดสอบสมมติฐานต่อไป

ขั้นที่ 2 เมื่อพบว่า โมเดลแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม จะทำการแยกวิเคราะห์ทีละคู่อันดับเพื่อค้นหาคู่อันดับที่ทำให้โมเดลแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการอธิบายความแปรเปลี่ยนที่เกิดขึ้น ซึ่งรายละเอียดผลการทดสอบทั้ง 9 เมทริกซ์นำเสนอไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดเล็กและขนาดใหญ่

Hypothesis	ผลการทดสอบ					Fit Index							
	χ^2	df	df	χ^2	P-value	P-value	RMSEA	SRMR1	SRMR2	GFI1	GFI2	CFI	NNFI
H ₁ : Model form	116.36	94	-	-	-	0.06	0.03	0.05	0.04	0.93	0.95	0.99	0.99
H ₂ : LX = IN	123.94	100	6	7.58	0.27	0.05	0.02	0.05	0.05	0.93	0.95	0.99	0.99
H ₃ : LY = IN	126.27	107	7	2.33	0.94	0.09	0.02	0.05	0.04	0.92	0.95	0.99	0.99
H ₄ : TD = IN	137.09	115	8	10.82	0.21	0.10	0.02	0.06	0.05	0.91	0.95	0.99	0.99
H ₅ : TE = IN	145.52	125	10	8.43	0.59	0.10	0.03	0.05	0.04	0.92	0.94	0.99	0.99
H ₆ : BE = IN	148.78	128	3	3.26	0.35	0.10	0.03	0.06	0.05	0.91	0.94	0.99	0.99
H ₇ : GA = IN	151.87	133	5	3.09	0.69	0.13	0.03	0.07	0.05	0.92	0.94	0.99	0.99
H ₈ : PH = IN	152.52	136	3	0.65	0.88	0.16	0.03	0.07	0.05	0.91	0.94	0.99	0.99
H ₉ : PS = IN	154.49	138	2	1.97	0.37	0.16	0.02	0.07	0.05	0.91	0.95	0.99	0.99

หมายเหตุ ***IN คือ การบังคับค่าพารามิเตอร์ในเมทริกซ์นั้น ๆ ให้เท่ากันทุกกลุ่มประชากร

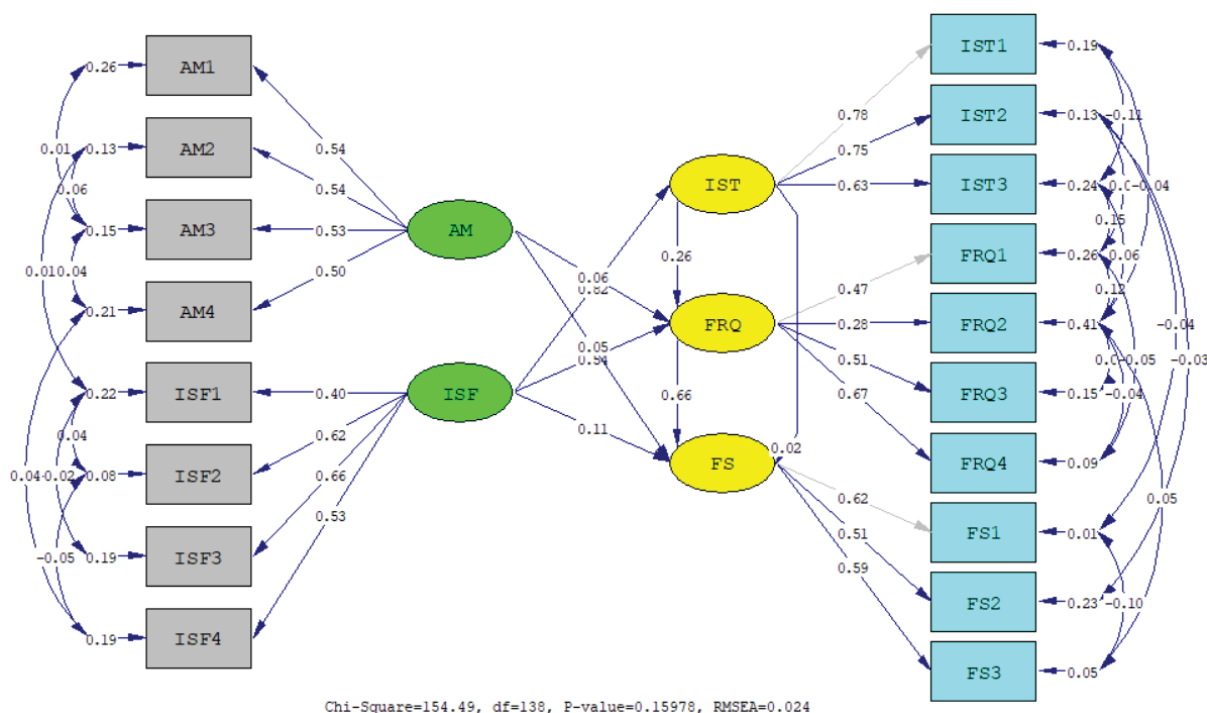
Group1 (สหกรณ์ขนาดเล็ก) Contribution to chi-square = 56.87% Contribution chi-square = 48.87

Group2 (สหกรณ์ขนาดใหญ่) Contribution to chi-square = 59.49% Contribution chi-square = 51.13

ภายในของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสำเร็้งด้านการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ไม่แปรเปลี่ยนตามกลุ่มขนาดของสหกรณ์

ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสำเร็้งด้านการเงิน ในภาพรวมตั้งแต่สมมุติฐานข้อ 1-9 สามารถสรุปได้ว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสำเร็้งด้านการเงิน

ของสหกรณ์ออมทรัพย์ไม่มีความแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม หมายความว่ารูปแบบและค่าพารามิเตอร์ภายในโมเดลความสำเร็้งด้านการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ระหว่างสหกรณ์ขนาดเล็กและขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเห็นได้ว่าค่าพารามิเตอร์ทั้ง 8 เมทริกซ์ในโมเดลของสหกรณ์ขนาดเล็กและขนาดใหญ่มามีค่าเท่ากัน ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ค่าพารามิเตอร์หลังจากการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนสำหรับโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสหกรณ์ขนาดเล็กและขนาดใหญ่

อภิปรายผล

การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็้งด้านการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดเล็กและขนาดใหญ่ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กล่าวคือ ความสำเร็้งด้านการเงินของสหกรณ์ขนาดเล็กและขนาดใหญ่วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้รวม 18 ตัวแปร โดยใช้การวิเคราะห์กลุ่มพหุเพื่อทดสอบผลการวิจัยพอที่จะสรุปผลการตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล และค่าพารามิเตอร์ทั้ง

8 เมทริกซ์ในโมเดลของสหกรณ์ขนาดเล็กและขนาดใหญ่ที่มีค่าเท่ากัน นั้นหมายความว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุนี้สามารถนำไปใช้ได้ทั้งสหกรณ์ขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pumkaew และ Penvutikul (2016) พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิภาพทางการเงินระหว่างวิสาหกิจขนาดย่อมเทียบกับวิสาหกิจขนาดกลางมีโครงสร้างรูปแบบเดียวกัน แต่มีค่าพารามิเตอร์ภายในโมเดลมีความแปรเปลี่ยนบางส่วน ดังนั้น สหกรณ์ขนาดเล็กและขนาดใหญ่ควรให้ความสำคัญกับการบริหาร

จัดการบัญชีโดยเฉพาะความระบบสารสนเทศที่ทันสมัย สร้างค่านิยม และเสริมสร้างทักษะในการทำงานของพนักงานบัญชีสหกรณ์นำไปสู่คุณภาพรายงานการเงินและความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์เพื่อสร้างความไว้วางใจ ความสะดวกกับสมาชิกผู้มาติดต่อขอสินเชื่อ ชำระหนี้ หรือเงินรับฝากกับสหกรณ์และการใช้ข้อมูลทางการเงินบัญชีเพื่อการบริหารงานสำหรับคณะกรรมการสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kaewnin (2021) พบว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความไม่แปรเปลี่ยนทั้งรูปแบบและพารามิเตอร์ในโมเดลที่มีลักษณะการจัดประเภทของธนาคารแตกต่างกัน Kaewnin เสนอว่าโมเดลปัจจัยนวัตกรรมข้อมูลขนาดใหญ่และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยจะมีโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่คงเดิม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั่วไปและกลุ่มธนาคารพาณิชย์เฉพาะกิจ (ที่ให้บริการรับฝากเงิน) แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chobpichien (2018) พบว่า ขนาดของบริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่ามีประสิทธิภาพในการเปิดเผยข้อมูลในการรายงานการเงินสูงกว่าส่งผลถึงความโปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูลเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ใช้งบการเงินมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Saruno และ Penvutikul (2020) ที่ได้ทำการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชีและความสำเร็จด้านการเงินของธุรกิจโรงแรมขนาดเล็กและขนาดกลางในประเทศไทย พบว่า มีความแปรเปลี่ยนระหว่างประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งอาจเป็นเพราะลักษณะในการประกอบธุรกิจที่แตกต่างกันระหว่างสหกรณ์และโรงแรม โดยลักษณะของสหกรณ์ออมทรัพย์แม้ว่าจะมีขนาดที่แตกต่างกันด้านทุนดำเนินงาน อย่างไรก็ตามข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งสองขนาดยังคงดำเนินธุรกิจหลักเพียงสินเชื่อ และเงินรับฝากเท่านั้น อีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กรมส่งเสริมสหกรณ์และธนาคารแห่งประเทศไทย

ร่วมกันกำกับการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรฝ่ายบัญชีและการเงินที่มุ่งให้ความสำคัญกับสหกรณ์ทั้ง 2 ขนาด เนื่องจากสหกรณ์ออมทรัพย์ถือเป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในประเทศไทย แม้ว่าจะมีการแบ่งตามทุนดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์หากไม่ถึง 5,000 ล้านบาทและเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดเล็ก แต่อย่างไรก็ตามยังต้องได้รับการกำกับและแนะนำด้านการบัญชีจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตามปกติเช่นเดียวกันกับสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์อีก 7 ประเภท เพื่อให้พนักงานบัญชีของสหกรณ์มีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานภายใต้ทักษะทางวิชาชีพ รอบรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการเงินและการบัญชีของสหกรณ์ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์กำหนด และตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไปที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี รวมถึงให้มีความรอบรู้เกี่ยวเทคนิค และวิธีการปฏิบัติงานในฝ่ายบัญชีอย่างถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือในคุณภาพรายงานทางการเงินเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจกับสหกรณ์ รวมถึงการเพิ่มประสิทธิผลทางการเงินในการใช้รายงานทางการเงินเพื่อการวางแผนและควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์ในแต่ละรอบปีทางบัญชีนำไปสู่คุณภาพรายงานทางการเงินและสำเร็จทางการเงินของสหกรณ์ตามความคาดหวังของสมาชิกและผู้มีส่วนได้เสียของสหกรณ์ (CAD, 2024)

สรุปผล

งานวิจัยนี้เสนอการทดสอบองค์ประกอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดเล็กและขนาดใหญ่ในประเทศไทย พบว่า มีความไม่แปรเปลี่ยนทั้งรูปแบบโมเดลและพารามิเตอร์ในโมเดลที่มีขนาดต่างกัน ซึ่งเหมาะสมสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยทั้งสองขนาดใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางเพื่อใช้ประโยชน์ในการเพิ่มความสำเร็จด้านการเงินเพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกสหกรณ์และสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการฝ่ายบัญชี คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ และคุณภาพรายงานทางการเงินร่วมกันส่งผลกระทบต่อเชิงบวกกับความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์สามารถใช้ได้กับทุกกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ดังนั้นคณะกรรมการของสหกรณ์ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการฝ่ายบัญชีโดยพัฒนาทักษะและความสามารถของพนักงานบัญชี มุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลด้วยความ

โปร่งใส ตรวจสอบได้ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการบริหารจัดการ ฝ่ายบัญชีจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อนสหกรณ์ออมทรัพย์ทุกขนาดให้มีทิศทางเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษาครั้งต่อไปควรนำโมเดลนี้ไปทดสอบกับตัวแปรกำกับหรือตัวแปรปรับ (Moderator Variable) อื่น ๆ ตัวอย่างเช่น เพศ อายุ ประสบการณ์ หรือปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน เป็นต้น เพื่อเพิ่มองค์ความรู้โดยการยืนยันความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเมื่อมีกลุ่มหรือประเภทสหกรณ์ที่แตกต่างกันทั้ง 7 ประเภทตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

References

- Chobpichien, J. (2018). A mediated moderation between firm size and the level of voluntary disclosure index of companies listed on the SET. *Journal of Management Sciences*, 5(1), 15-38. [in Thai]
- Cooperative Auditing Department [CAD]. (2024). *Report on the performance and financial status of non-agricultural cooperatives for the year 2023*. https://www.cad.go.th/download/statistic1/out_2_66.pdf [in Thai]
- Cooperative Promotion Department [CPD]. (2022). *Knowledge management for creating stability in the savings cooperative system*. https://km.cpd.go.th/pdf-bin/pdf_6515606961.pdf [in Thai]
- Damphithak, K., & Kocharit, T. (2020). Acceptance of cloud systems affecting the decision to use accounting information systems in the business sector for accountants. *Journal of Management Arts*, 4(1), 13-22. [in Thai]
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2014). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Prentice Hall.
- Jungsuwadee, K., Khamphom, P., Thongprasert, N., Chotiwanich, P., Porncharoen, A., & Harasarn, A. (2021). Development of transparency and disclosure indicators for large savings cooperatives in the lower northeastern region. *Journal of MCU Ubon Review*, 7(1), 491-508. [in Thai]
- Kaewnin, T. (2021). Big data innovation and factors influencing Thai bank's performance: Invariance testing between different types of banks. *Journal of Yala Rajabhat University*, 17(2), 125-135. [in Thai]
- Kaplan, R. (2021). *Effective accounting management*. BizBooks.

- Lahno, V., & Cekerevac, Z. (2014). Ensuring of information processes' reliability and security in critical application data processing systems. *MEST Journal*, 2(1), 71-79.
- Ministry of Agriculture and Cooperatives. (2021). *Ministerial regulation on the operation and supervision of savings cooperatives and credit unions B.E. 2564*. [http://e-service.cpd.go.th/elib/pdf_file/260164\(2\).pdf](http://e-service.cpd.go.th/elib/pdf_file/260164(2).pdf) [in Thai]
- Netirangsiwatchara, A., Rattanawiboonsom, V., & Srisernpoken, K. (2020). A study of the invariance of the causal relationship model between human resources management, job satisfaction and organizational loyalty of Thai hotel employees. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences*, 21(1), 37-50. [in Thai]
- Penrose, T. (1959). *The theory of the growth of the firm*. Oxford University Press.
- Pumkaew, S., & Penvutikul, P. (2016). Factors affecting financial effectiveness on managerial accounting information of para rubber industry in Thailand: Invariance test of model between medium and small enterprises. *Journal of Yala Rajabhat University*, 14(3), 399-407. [in Thai]
- Saruno, Y., & Penvutikul, P. (2020). Testing the invariance of the causal factor model affecting the quality of accounting data and financial success of small and medium-sized hotels in Thailand. *Journal of Buddhist Social Sciences and Anthropology*, 5(10), 65-80. [in Thai]
- Soattivaran, T. (2018). A study on the invariance of the work life quality model of teachers in Bangkok and the Metropolitan Region. *Thonburi University Academic Journal*, 12(28), 76-84. [in Thai]
- Storey, J. (1994). *Understanding the small business sector*. Routledge.
- Sulong, M., & Laehim, K. (2015). Development of a causal relationship model for operations Islamic cooperative in Thailand and test the model invariance between cooperative savings and cooperative service. *Al-Hikmah Journal*, 5(10), 28-38. [in Thai]
- Sulong, M., & Laehim, K. (2018). Causal factors influencing the performance of Islamic cooperatives in Thailand. *Journal of Administrative Development*, 58(3), 105-128. [in Thai]
- Suphachin, R., Trirasriwat, A., & Sunthararak, P. (2018). The relationship between financial ratios and debt to members of agricultural cooperatives in Thailand. In *the 56th Academic Conference of Kasetsart University* (pp. 556-566). Kasetsart University. https://kukrdb.lib.ku.ac.th/proceedings/KUCON/search_detail/result/383029 [in Thai]
- Wiratchai, N. (2011). Testing the invariance of measurement between groups using structural equation modeling. *Journal of Research and Curriculum Development*, 1(1), 69-80. [in Thai]

Name and Surname: Ronnakorn Suphachin

Highest Education: Doctor of Philosophy in Accountancy, Sripatum University

Affiliation: Digital Economics and Cooperatives, Faculty of Economics, Maejo University

Field of Expertise: Accounting, Auditing, and Economics and Cooperatives

Name and Surname: Phimchanok Sangkaew

Highest Education: Doctor of Philosophy in Development Strategy, Nakhon Sawan Rajabhat University

Affiliation: Digital Economics and Cooperatives, Faculty of Economics Maejo University

Field of Expertise: Sufficiency Economics and Cooperatives and Development Strategy